

Doma in po svetu

— PREGLED NAJVAŽNEJŠIH DOGODKOV —

Reagan želi sto milijonov dolarjev za podpiranje protisandinističnih gverilcev — Predstaviški dom bo glasoval 19. marca

WASHINGTON, D.C. — Včeraj je predsednik Reagan sprejel v Beli hiši tri vodilne predstavnike protisandinističnega gibanja v Nikaragvi. V izjavi je Reagan prosil zvezni kongres, naj odobri 100 milijonov dolarjev pomoči tem gverilcem, ki jih je predsednik primerjal z afganistanskimi uporniki in tudi madžarskimi borci za svobodo, ki so se uprli madžarskemu režimu leta 1956. Sovjetska zveza je že poslala Nikaragveškemu režimu orožje v skupni vrednosti 500 milijonov dolarjev. Sovjeti so oborožili sandiniste s helikopterji istega tipa, ki jih uporabljajo tako učinkovito proti upornikom v Afganistanu. Protisandinističnim gverilcem moramo dati orožje, s katerim lahko kljubujejo tem helikopterjem, je rekel Reagan.

Razporeditev v obeh domovih kongresa ni Reaganovi pobudi nič dosti naklonjeno. Predsednik predlaga, da bi ZDA v naslednjem letu namenile 70 milijonov dolarjev vojaške pomoči, ostalih 30 milijonov pa krilo podpora v obliki hrane, oblačil in zdravil. V veljavi je kongresna odločitev, ki preprečuje, da bi ZDA podpirale gverilce v Nikaragvi z orožjem. Pomožni državni tajnik Elliott Abrams je rekel včeraj, da je trenutno aktivnih kakih 6.000 gverilcev, dodatnih 20.000 pa ni aktivnih, ker so brez orožja. Sandinisti imajo po Abramsu 60.000 izurjenih vojakov, dodatnih 60.000 v rezervi in lokalnih enotah, v Nikaragvi naj bi trenutno bilo do 3.000 kubanskih vojaških svetovalcev.

Aquinova vlada želi vrnitev denarja in drugega Marcosovega premoženja — Komunistični gverilci ubili 15 policistov

MANILA, Fil. — Nova filipinska vlada, ki ji načeljuje Corazon Aquino, sedaj zahteva vrnitev vsega denarja in drugega premoženja, ki ga je bivši predsednik Ferdinand Marcos vzel s seboj v tujino. V dvajsetletni dobi, ko je bil Marcos filipinski predsednik, si je očitno obogatel, kljub dejstvu, da je prejemal kot predsednik uradno plačo le \$5.700 na leto. Po nekaterih vesteh, naj bi imel Marcos oziroma njegova družina v raznih državah denar, vrednostne papirje in nepremičnine, katerih skupna vrednost presega dve milijardi dolarjev. Ko je šel z družino v izgnanstvo pretekli teden, je Marcos vzel s seboj več kot milijon dolarjev v gotovini, njegova žena pa veliko dragocenega nakita in druge predmete. Ameriška vlada je začela zapleniti vsega tega, advokati, ki zagovarjajo interese nove filipinske vlade, so že vložili vrsto tožb, v katerih zahtevajo vrnitev večji del Marcosovega premoženja.

Včeraj je 200-članska enota komunističnih gverilcev napadla tovornjak, v katerem so se peljali policisti. V spopadu je bilo ubitih 15 policistov, 10 jih je bilo ranjenih. Šlo je za večji napad gverilcev, odkar je postala predsednica Filipinov Corazon Aquino. V izjavah je Aquinova izrazila mnenje, da bodo mnogi komunistični gverilci to gibanje zapustili, ker bo na Filipinih demokratičen politični sistem. Najnovejši gverilski napad pa kaže, da so take želje le sanje.

Aquinovi pristaši so začeli z odstranjevanjem lokalnih političnih funkcionarjev, ki jih je bil imenoval Marcos. V nekaterih krajih se ti funkcionarji upirajo in trdijo, da so ukrepi nove vlade nezakoniti. Aquinova še ni omenila možnosti, da bi sklicala nove

parlamentarne volitve. Nekateri opazovalci filipinskih političnih razmer menijo namreč, da bo Aquinova želela imeti parlament, ki bo njeni politiki naklonjen. Večina članov sedanjega parlamenta je namreč podpirala Marcosa prav do zadnjega trenutka.

Astronavti jezni, ker niso nič vedeli o težavah z raketami na trdo gorivo — Zaupajo pa NASA in želijo nove polete

HOUSTON, Texas — Včeraj so imeli tiskovno konferenco štirje astronavti. Do včerajšnjega srečanja z novinarji niso astronavti nič komentirali o nesreči Challengerja ali o preiskavi, ki je sedaj v teku. Astronavti so priznali, da jih NASA ni nikoli obvestila o zaskrbljenosti inženirjev glede varnega delovanja raket na trdo gorivo. To jih jezi, vendar kljub temu zagovarjajo tako NASA kot nadaljevanje človeških poletov v vesolje. Prepričani so, da bodo našli pravi vzrok, zakaj je prišlo do eksplozije Challengerja, in uspešno premagali težave. Pričakujejo, da bo mogoče v doglednem času nadaljevati s poleti v vesolje.

Atentator, ki je ustrelil ministrskega predsednika Olofa Palmeja, še na prostosti

STOCKHOLM, Šve. — Švedski policisti še nimajo nobenih zanesljivih podatkov glede identitete atentatorja, ki je pretekli petek zvečer ustrelil predsednika švedske vlade, 59 let starega Olofa Palmeja. Palme je bil ubit, ko je hodil z ženo po eni glavnih stockholmskih cest. S seboj Palme ni imel osebne straže, kar je sploh običaj za švedske politike. Atentator se mu je približal in ga brez besed ustrelil, potem pa izginil brez sledu.

Preiskovalci menijo, da je atentator dobro pripravil atentat, menda je celo bil večkrat v Palmejevi neposredni bližini. Palmejeva žena meni namreč, da si ji je obraz atentatorja zdel znan. Po nekaterih vesteh se preiskovalci zanimajo za delovanje raznih emigracijskih skupin, aktivnih na Švedskem, med temi pa omenjajo ustaško organizacijo.

Vodilna social demokratska stranka je včeraj imenovala 51-letnega Ingvarja Carlssona za Palmejevega naslednika.

— Kratke vesti —

Johannesburg, J. Af. — Danes je prišlo do eksplozije na glavni policijski postaji. Ranjena sta bila dva policista. Včeraj je bilo ubitih sedem močno oboroženih črnskih gverilcev. V zadnjem času je aktivnih v Južni Afriki veliko več takih gverilcev.

Caracas, Ve. — Sinoči je požar zajel prostore čilejskega poslaštva, ki so v neki veliki poslovni stavbi v tem mestu. Umrlo je najmanj 14 oseb, med njimi je tudi čilejski poslanik Carlos da Costa Nora.

Nablus, Izr. — Včeraj je bil pogreb 44 let starega Zafera Al-Masrija, Palestinca, ki je bil župan tega mesta. Ubili naj bi ga skrajneži, ki podpirajo neko pro-sirijsko palestinsko gibanje. Al-Masrija so bili imenovali za župana Izraelci, vendar je zagovarjal PLO.

Dunaj, Avstrija — Dokumenti, ki so bili objavljeni v tem mestu, kažejo, da je bil nekdanji generalni tajnik Združenih narodov Kurt Waldheim aktiven v nemški enoti, ki je delovala v okupirani Jugoslaviji med drugo svetovno vojno v letih 1942 in 1943. Waldheim trdi, da o kakih vojnih zločinih, ki naj bi jih zakrivila omenjena enota, ne ve nič.

Iz Clevelanda in okolice

Krofi—

Oltarno društvo pri Sv. Vidu bo imelo prodajo krofov to soboto, 8. marca, ob običajnem času v društveni sobi avditorija pri Sv. Vidu. Priidite!

Predavanje—

Slovenski sociolog dr. Ratko Močnik bo imel predavanje to nedeljo pop. ob 3. uri v University Hall, 2605 Euclid Ave. Predavanje sponzorirata univerza Cleveland State in Slovensko ameriški kulturni svet. Vstopnine ni.

Preminula je—

Včeraj, 3. marca, je v Windsorju, Ont. preminula ga. Frances Graf, v starosti 76 let. Zapušče tri otroke v Kanadi, v Clevelandu pa nečakinjo Donnie Znidar ter več drugih sorodnikov.

Velika udeležba—

Preteklo nedeljo je bilo v Slov. domu na Holmes Ave. vsakoletno srnjakovo kosilo, ki ga sponzorira župnija Marije Vnebovzete v korist Slovenskemu domu za ostarele. Udeležba je bila izredno velika, kosilo izvrstno.

Lep uspeh—

Preteklo nedeljo je bilo tudi letno kosilo Slov. šole pri Sv. Vidu. Tudi tu je bila udeležba zelo dobra.

Novi grobovi

John F. Winter

Umrlo je John (Jack) F. Winter, mož Geraldine, roj. Berna, oče Johna F. III., Christine in Edwarda, sin Josephine, roj. Godec, in Johna (pok.), brat Thomasa, Clifforda, Michaela, Katie Zabak, Davida, Janice Gerald ter že pok. Laureen. Pogreb bo iz pogrebnege zavoda DiCicco, 7474 Mentor Ave., Mentor, O., v četrtek, 6. marca, v cerkev sv. Gabrijele na Johnny-cake Ridge Rd. dop. ob 10.15. Na mrtvaškem odru bo nocoj od 7. do 9. ter jutri, v sredo, od 2. do 4. pop. in od 7. do 9. zv.

Rose S. Zelodec

V petek, 28. februarja, zjutraj je v St. Vincent Charity bolnišnici umrla 79 let stara Rose S. Zelodec, rojena Herbst, vdova po l. 1975 umrlem Max-u, mati Max-a G., 3-krat stara mati, 7-krat prastara mati, sestra Zore Kramer, Julie Horvat, Georgea ter že pok. Anne Kumse, Edwarda, Frances, Gabrielle Polosky in Jamesa, članica SZZ št. 50 in American Slovene Club. Pogreb je bil iz Grdinovega pogrebnege zavoda na Lake Shore Blvd. včeraj, v ponedeljek, s sv. mašo v cerkvi sv. Vida. Pokopana je bila na pokopališču Vernih duš.

Primorski večer—

Primorski klub ima svoj letni Primorski večer to soboto zvečer v Slov. nar. domu na St. Clair Ave. Večerjo bodo začeli deliti ob 7h zv. Vstopnice po \$13 na osebi lahko dobite, ako pokličete 261-5987 ali 831-1954.

DNIJ vabi na zajtrk—

Društvo Najsv. Imena pri Sv. Vidu vabi na svoj letni zajtrk, ki bo to nedeljo, 9. marca, v svetovidski dvorani. Zajtrke bodo delili od 8. zj. do 1. pop. Vabljeni ste vsi. Za primerno ceno \$3 boste dobili dober zajtrk, obenem pa se srečali z mnogimi znanci in prijatelji!

Dopolnilo—

Ko smo pretekli petek objavila vest, da praznuje ga. Pepca Zernič svoj 90. rojstni dan, smo izpustili, da ji pošiljajo vse najboljše želje in čestitke sledeči, ki jo imajo zelo radi: Lojzka Feguš in Pepca, Slavko Zagmaister in njegova žena Magda, ter Emil.

Občni zbor—

Korporacija Baragov dom in Družabni klub Baragovega doma vabita svoje članstvo na občni zbor, ki bo v soboto, 15. marca 1986, ob 7. uri zvečer v dvorani Baragovega doma, 6304 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.

Rojstni dnevi—

Včeraj, 3. marca, je praznovala svoj 92. rojstni dan ga. Mary Turk, preteklo nedeljo pa svoj 90. rojstni dan ga. Mary Wolf. Šele včeraj pa smo tudi prejeli vest, da je praznovala svoj 94. rojstni dan 10. februarja ga. Mary Jalovec. Slavljenkam čestitajo in jim želijo zdravje in božji blagoslov njih družine, sorodniki in prijatelji. Tem čestitkam se pridružujemo tudi vsi pri AD!

Glasbena Matica—

Pevski zbor Glasbena Matica vabi na svoj koncert z večerjo in plesom, ki bo v soboto, 22. marca, v Slov. nar. domu na St. Clair Ave. Vstopnice so po \$12.50 na osebi in jih imajo člani zbora, ali pa pokličete 621-7151 ali 524-4053.

V Slomškov sklad—

Mary Wolf je prispevala \$10 v Slomškov sklad, \$5 pa Milka in Jože Škorjanec iz Minn. Za darove se lepo zahvaljuje odbor S.K.

VREME

Spremenljivo oblačno danes z najvišjo temperaturo okoli 38° F. Oblačno jutri z možnostjo naletavanja snega. Najvišja temperatura okoli 34° F. V četrtek pretežno oblačno z najvišjo temperaturo okoli 32° F.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. - 431-0628 - Cleveland, OH 44103

AMERIŠKA DOMOVINA (USPS 024100)

James V. Debevec - Publisher, English editor
Dr. Rudolph M. Susel - Slovenian Editor

Ameriška Domovina Permanent Scroll of Distinguished Persons:
Rt. Rev. Msgr. Louis B. Baznik, Mike and Irma Telich, Frank J. Lausche

NAROČNINA:

Združene države:

\$33 na leto; \$18 za 6 mesecev; \$15 za 3 mesece
Kanada:

\$42 na leto; \$27 za 6 mesecev; \$17 za 3 mesece

Dežele izven ZDA in Kanade:

\$45 na leto; za petkovo izdajo \$25

Petkova AD (letna): ZDA: \$18; Kanada: \$22;

Dežele izven ZDA in Kanade: \$25

SUBSCRIPTION RATES

United States:

\$33.00 - year; \$18.00 - 6 mos.; \$15.00 - 3 mos.

Canada:

\$42.00 - year; \$27.00 - 6 mos.; \$17.00 - 3 mos.

Foreign:

\$45.00 per year; \$25 per year Fridays only

Fridays: U.S.: - \$18.00 - year; Canada: \$22.00 - year

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio

POSTMASTER: Send address change to American Home

6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103

Published every Tuesday and Friday except the first 2 weeks in July and the week after Christmas.

No. 18 Tuesday, March 4, 1986

Slovenski narod — pozabite to!

Pred kratkim je predsednik Društva srbskih pisateljev Miodrag Bulatović za beograjski časopis *Politika* povedal, da je resničnost jugoslovanskega naroda samo še vprašanje časa.

Pisatelj Bulatović že leta živi v Ljubljani in spada v prvo bojno črto sovražnikov vsega, kar bi spominjalo na slovensko narodno samostojnost: jezika, umetnosti, zgodovine; pred več kot dvajsetimi leti se je z vso ihtavostjo boril proti uvedbi televizijskega dnevnika v slovenščini na ljubljanski televiziji, potem ko je v prvih letih ta televizija prenašala beograjski televizijski dnevnik v srbohrvaščini. Čeprav je bil takrat poražen, je deloval naprej...

Na vprašanje časnika *Politike*, kako gleda na spor s Slovenci, je Bulatović odgovoril: »Slovenski narod — pozabite to!«

Že res, da omenjenega »ambasadorja jugoslovanstva« ne le v Ljubljani, ampak tudi v Beogradu nihče od predstavnikov »uradne« politike ne jemlje preveč resno, vendar pa že samo dejstvo, da se je »zasidral« prav v Ljubljani, opozarja na njegovo resno namero: ustanovitev jugoslovanskega naroda! In prav ta Bulatović je predsednik Društva srbskih pisateljev. Tudi ta podrobnost ni brez pomena.

Turistična zveza Slovenije je pred časom izdala značke z napisom »Slovenija — moja dežela«. Mladina si jih s ponosom na veliko pripenja in jih še kar nosi... Torej ne gre za modno muho. Pripadniki drugih narodov in narodnosti, ki predstavljajo v Sloveniji že nad 10% vsega prebivalstva, (povečini gre za nekvalificirane delavce) pa so si ob tem izmislili novo genialno potezo. Na pobudo Miodraga Bulatovića so tudi oni začeli množično nositi iste značke. Naivneži so se jim najprej smejali, češ da se s tem hočejo zamaskirati, da jih Slovenci ne bi gledali po strani kot »južnjake«. Smeh pa je bil kratkotrajen. Pripadniki drugih narodov in narodnosti nosijo te značke z zelo zgovornim namenom: Slovenija — tudi Slovenija torej je naša dežela, hočejo povedati s pripenjanjem značk. In tako je Bulatović še enkrat »presenetil« sredi Ljubljane.

In karkoli ne gre tem načrtom v prid, takoj dobi prizvok slovenskega nacionalizma in celo separatizma. Bulatović ima zaradi svojega vpliva v Srbiji, Črni gori in drugod tudi precejšen vpliv na sredstva obveščanja v teh republikah. Zato cela množica časopisov vsakih nekaj dni zažene vik in krik, da se Slovenci hočejo odcepiti, da Slovincem ni mar za Jugoslavijo, da Slovenci izkoriščajo delavce iz drugih republik, da so Slovenci namesto samega satana v Jugoslaviji!

Prav smešen, a zgovoren je bil primer enega zadnjih takih napadov na Slovenijo v več beograjskih in drugih časopisih ob nadvse uspešni smučarski tekmi za svetovni pokal v Kranjski gori. Takrat so slovenski reporterji upravičeno govorili in pisali, da se je z uspešno organizirano in izvedeno tekmo Kranjska gora priborila mesto med klasičnimi prireditelji svetovnega pokala v smučanju. Primerjali so jo z Wengnom, Kitzbühlom in drugimi srednjeevropskimi smučarskimi središči. Tudi so omenjali, da se je Kranjska gora s tem dokončno vključila v srednjeevropski smučarski prostor. S Kranjsko goro pa vsa

MIMOGREDE IZ MILWAUKEEJA

MILWAUKEE, Wis. - Mesec marec ima dve stari slovenski narodni imeni, sušec in brezen. Sušec je pač suhi mesec, ko se zemlja posuši in jo je že lahko obdelovati. Ime »brezen« je pri Slovencih zapisal Dalmatin v prevodu biblije l. 1584. Ime je očitno naklonjeno na brezo, ki daje v tem času brezov sok in začne počasi zeleneti.

Na Gregorjevo (12. marca) bodo že naši prijatelji krilati ptički začeli s čivkanjem svojimi ženitovanjskimi obredi. Znano je, da po Gregorju od vsakega vetra sneg kopni. Sušec je mesec, v katerem se noč in dan izravnata in se začne pomlad.

V tem mesecu praznujemo tudi god sv. Jožefa (19. marca) in pregovori pravijo, če le lepo vreme na Jožefovo, veselo bo srce kmetovo. — Če se na Jožefa vreme zvedri, prežene za letino kmetu skrbi.

Vseeno pa z mesecem marcem, tako pravijo ljudje, ni nekaj v redu. Prihrumi kot lev in gre od nas kot jagenjček. Je to kakšna osebnost? Marec je skupek enaintridesetih dni, zdaj polnih rjovenja zdaj blejanja, skratka klasičen primer razcepljene osebnosti. Ta mesec ima preprosto preveč obrazov, da bi mu človek lahko zapupal. Če v marcu sneži, je sneg moker, če dežuje, kaplje zmrzujejo. Februar je zima, april pomlad. Marec se ne more odločiti, ne za to ne za ono!

Če bi bil marec človek, ga ne bi radi pritegnili k nobenemu važnemu delu. Preveč dolgo-vezen je, prehitro užaljen, nagiba se k neizmernosti in zelo hitro menja čustva. Je nekakšen neizpolnjen prostor, ki ga narava pač potrebuje, čeprav ne bomo nikoli vedeli, zakaj.

Vsak ima v življenju kak marec, čas ko veje veter z vseh strani in se nič pravega ne zgodi. Pravzaprav so tudi slovenski pregovori podobnega mnenja: Brezen je desetkrat na dan jezen. — Sušec vodo kali. — Brezen ima rep zavil. — Tisto leto, ko marca grmi, lakote bati se ni. — Če marec prah okrog pometa, nam dobro letino obeta. — Če marca more kmet orati, bo aprila moral počivati. — V mladih srcih se že oglašajo močnejše ljubezen, pri starih vzbujajo tople spomine.

Naj omenim, da letos velikončna nedelja pade že 30. marca, kar potem lahko napišem, da je pred vrati že pomlad. Le kdo je nima rad? In v tej topli spomladanski misli pošiljam vsem godovnikom in godovnicam in vsem, ki so rojeni v tem mesecu, lepe pozdrave in prijateljske čestitke!

Slovenija, saj edino Slovenija drži pokonci smučanje v Jugoslaviji. In to z velikimi uspehi. Beograjski časopisi pa so na Bulatovićevo pobudo zagnali vik in krik: Slovenci se hočejo priključiti kaki srednjeevropski državi, Slovenci sploh ne omenjajo Jugoslavije, ko govorijo o Kranjski gori, Slovenci se družijo s Švicarji, Italijani, Avstrijci in skupno organizirajo smučarske tekme itd. Samo tega niso povedali ti »jugoslovan-

(Dalje na str. 3)

Janez Bohte umrl

Pretekli mesec smo na pokopališču Mt. Olivet ob veliki udeležbi naših rojakov in rojakinj ter prijateljev, položili k večnemu počitku znanega 61. letnega rojaka Janeza Bohteta. Večer preje sta se od pokojnega Janeza poslovila z molitvijo tajnik ZSPB Tabor Janko Limoni in Alois Galič s sledečimi poslovnimi besedami:

Pred nami v večnem spanju mirno leži rojak in borec za svobodo in vero svojih staršev Janez Bohte. Pokojni je bil rojen pred 61 leti v razkošni in cvetoči Dolenjski, v vasi Stopiče pri Novem mestu. Na žalost nam še danes spomini vzbujajo vso grozotnost druge svetovne vojne in domačega trpljenja in nepopisnega gorja.

Pokojni Janez je bil z dušo in srcem v domobranskih vrstah, v borbi za Boga, narod in svobodo. V tej borbi je pokojni Janez zdržal vse dotlej, dokler usoda ni naklonila zmago sovražniku. Pokojni je šel s tihočimi drugimi čez trnjevo pot Golgote, ki je peljala iz domovine v Avstrijo in čez Atlantsko morje v svobodno Ameriko, kjer je leta 1949 srečno pristal v New Yorku. Življenjska pot ga je potem pripeljala v Milwaukee, kjer je bil zaposlen v tovarni Harnischfegger, kar ga je privedno, da si je v West Allisu ustvaril dom in družino.

V zadnjih letih se je moral radi bolečin, ponajveč v kolku, večkrat podvreči v bolnišnici raznim operacijam, vse do sobote, 8. februarja, ko ga je nenadoma Bog poklical k Sebi in ga tako rešil umskega in telesnega trpljenja. Zdaj je pri Bogu in jaz se v imenu društva ZSPB Tabor poslavljam od Janeza Bohteta z Bog-Narod-Domovina! Pokojnemu Janezu Bohtetu naj bo lahka ameriška gruda. Ostal boš pri nas v trajnem spominu. Žalujoci družini in sorodnikom naše globoko sožalje.

Pianist Ivo Pogorelić v Milwaukeeju

Pretekli mesec je z milwauškim simfoničnim orkestrom na koncertu nastopil kot gost Ivo Pogorelić, največji jugoslovanski pianist, ki je v Evropi priznan kot najpopularnejši mladi pianist. Kjerkoli nastopa, v Londonu, Rimu, Parizu, Berlinu, Dunaju, Beogradu in Ljubljani, povsod igra v razprodanih koncertnih dvorinah z največjimi umetniškimi uspehi.

Z milwauškim orkestrom pod dirigentom Lukasom Fossom, je Pogorelić z briljantno tehniko odigral Prokofievov klavirski koncert št. 3.

Pogorelić in Foss sta prejela dolgotrajni, stoječi aplavz.

Naj omenim, da gre milwauški simfonični orkester že ta mesec na koncertno turnejo v Evropo. Na raznih nastopih, posebno v Nemčiji in Avstriji, bo Pogorelić nastopal kot gost z orkestrom. Ponavljal bo Prokofievov koncert ter dodal klavirski koncert št. 1 Čajkovskega.

Pogorelić je poročen z rusko pianistko Aliso. V prihodnjih koncertnih sezonah bosta nastopala skupaj. Splošno pa velja, da evropska in ameriška koncertna publika in tudi poklicni kritiki postavljajo Pogorelića ramo ob rami največjim pianistom na svetu.

Lov na čarovnice

Milwauški dramski igralci in igralkе so v P.A.C. v Wehrteatru uprizorili Arthur Millerjevo igro, tragedijo »Lov na čarovnice«. Igralci in igralkе so svoje vloge odigrali z vsem ognjem in v res poklicnem stilu.

Miller je v tej igri posegel nazaj za več kot 300 let, v malo naselje Salem v Massachusettsu, kjer so mali samozvani oblastniki vsakega človeka, naj bi bil moški ali ženska, podvrgli strogi in krivi obtožbi, da ima zveze s samim vragom in čarovnicami — to samo zato, ker se jim oseba ni ugajala ali je imela drugačno versko ali politično mišljenje.

Če so žensko obtožili, da se pajdaši s hudičem, je bila brez priziva kriva in obsojena na smrt z obešenjem. To je bil torej čas, ko so človeški razum teptali, ga ponižali do skrajnosti, kar je človeka pripeljalo do živalske zbežanosti in nerazsodnosti. No, to se je dogajalo pred več kot 300 leti. Kaj pa danes? Tudi danes živimo v strahu. Živimo v dobi jedrske bombe, živimo v nasilju in terorju. Mar bodo naši zanamci po par stoletjih pisali o nas, da smo bili abderiti, ljudje nevedneži, strahopetci in brezsrčnežni?

Opera »Lovci na bisere«

Pred kratkim je Florentinska opera v Milwaukeeju postavila na oder v dvorani P.A.C. Bizetovo opero *Lovci na bisere* (The Pearl Fishers) v izvrstni režiji Cynthia Auerbach in glasbenim vodstvom dirigenta Lee Schaenena. V glavnih pevskih vlogah so bili odlična sopranistka Faith Esham, tenor Barry McCauley, bariton Charles Long, basist pa Kenneth Cox. Operni pevski zbor je bil odlično izvežban, ravno tako operni baletni zbor. Občinstvo je navdušeno ploskalo vsem sodelujočim. Skratka, bila je predstava, ki bo vsem nam navzočim še dolgo ostala v lepem spominu!

Večkrat premišljuje, zakaj je naša vsakdanost tako močno prepletena s čustveno mlačnostjo in ravnodušnostjo. Zaradi nesporazumov, radi

(Dalje na str. 3)

CHICAGO, III.

PISMO IZ KOROŠKE,

ki nas težko prizadene.

Spoštovani!

Boleham in se pri pisanju in delu zelo utrudim. Jaz sem v sredi 76. leta. Le težko nosim največjo odgovornost za Mohorjevo. Imam dobre sodelavce. Mohorjeva ima mnogo prijateljev med rajnimi poverjeniki, prijatelji, škofi in duhovniki. Prav tako med živimi prijatelji po vsem svetu. K škofu Rožmanu molim vsak dan po brevirju.

Daj Gospod, usliši njega in nas, da bi bili vsi eno. Naj škof Rožman prosi, da mi bo dajala molitev moč, meni in vsem, ki delamo za Mohorjevo. Za Rožmana smo na Koroškem precej storili.

V njegovi rojstni fari Šmihel pri Pliberku smo odkrili v cerkvi ploščo njemu v spomin. V našem Modestovem domu smo v knjižnici obesili njegovo sliko, dar vas Slovencev v Ameriki.

V teh tednih nas čaka spet veliko in težko delo. Vpisovanje v slovensko gimnazijo za leto 1986/87 se že vrši. Zastopniki Mohorjeve, naši slovenski duhovniki in kaplani, mnogi slovenski laiki — bomo hodili od vasi do vasi, obiskovali slovenske družine in jih nagovarjali in prosili, da pošljejo svoje otroke v slovensko gimnazijo in v Mohorjeve dijaške domove. Imamo silno velike težave.

Država je zidala v Velikovcu nemško gimnazijo sredi Podjune. Delajo propagando, da je zastonj, država plačuje vozne stroške. Veliko slovenskih študentov iz Podjune se vozi tja. Vozijo jih z omnibusi tja in nazaj. Slovensko šolsko društvo — levičarska organizacija — je zidala blizu slovenske gimnazije svoj Mladinski dom, kjer po zelo znižanih mesečnih sprejemajo slovenske dijake in dijakinje. Vse to plačuje Ljubljana, ki je ta dijaški dom zidala.

Mohorjeva mora svoje dijaške domove sama vzdrževati in zidati ter plačevati dolgove. Mi nujno rabimo dobrotnike, da moremo dobrim in vernim slovenskim študentom dati in nuditi znižanja in podpore, da jih dobimo v svoje domove.

Vzgojili smo že sedem mladih kaplanov v naših domovih in osem jih trenutno študira bogoslovje v Solnogradu. Vso podporo, ki jo prejemo od ameriških Slovencev, obrnemo v ta namen. Osebnostno garantiram, da ta denar pride v roke najboljših in dobrih študentov in staršev. Brez take podpore bi dijaki najbrž šli v nemško gimnazijo v Velikovcu ali v levičarski dom.

Za vsak dar najlepša zahvala!

Vaš hvaležni dr. Janez Hornböck

Pismo prejela in pripravila za objavo
Mohorjeva poverjenica v Chicagu
Ana Gaber

Slovenski narod — pozabite to!

(Nadaljevanje s str. 2)

ski» skrbniki: da pač Slovenci nimajo nikakršnih možnosti, da bi s Srbi ali kom drugim organizirali smučarstvo, ker se v Srbiji spoznajo na smučanje toliko kot Albanci na osvajanje lune.

V kaj vse se da vmešati šport! Beograjski tednik *NIN* je te dni ob smučanju pogrel že skoraj dve leti staro zgodbo o sporu med sedanjim predsednikom predsedstva Slovenije Francetom Popitom in sedanjim članom predsedstva Jugoslavije Staneom Dolancem. Popita je *NIN*, med vrsticami, označil za »nacionalista«, Dolanc pa da je končno postavil stvari na pravo mesto. Ker je zgodba že stara, jo na kratko obnovimo: Ko so meseca maja 1984. leta volili predsedstvo Jugoslavije in predsednika predsedstva Slovenije, je bil Popit kandidat za člana predsedstva Jugoslavija, Dolanc pa kandidat za predsednika predsedstva Slovenije. Ko se je nekaj za tem pojavil kot kandidat za predsedstvo Jugoslavije iz Črne gore Veselin Djuranović, nekdanji predsednik jugoslovanske vlade, pod katerim se je Jugoslavija v tujini zadolžila za 20 milijard dolarjev, se je Popit umaknil in izjavil, da če bo Djuranović res kandidat za predsedstvo SFRJ, on noče biti član takega predsedstva. In zgodilo se je: Namesto Popita je postal član predsedstva SFRJ Dolanc, Popit pa je prevzel funkcijo, ki je bila določena Dolancu. Zato velja Stane Dolanc na Jugu za »pravega« Slovenca, ki mu je skrb za Jugoslavijo pred lokalističnimi in nacionalističnimi kompleksi.

Kako prav je prišla ta politična epizoda izpred dveh let nekaterim v Beogradu! »Ubogi« Popit je zdaj skupaj s Kranjskogorci ponovno proglašen za grdega slovenskega odpadnika. Kar precej skrbi imajo vsi tisti časopisi v Srbiji in drugod, ki menijo, da uresničenje fame o jugoslovanskem narodu ni več daleč. Razni Slovenci, Makedonci in drugi nepomembnejši bi pač bili znotraj tega naroda nekakšne narodnostne skupnosti, ki bi spominjale na nekdanjo jugoslovansko »razcepljenost«.

Kar precej se bo moral namučiti tudi Miodrag Bulatović in na koncu ugotoviti, da se je mučil zaman.

H. (Svob. Slov., 6.2.1986)

Društvo Najsvetejšega Imena pri Sv. Vidu vabi na zajtrk

Cleveland, Ohio — Kakor vsako leto, prireja Društvo Najsvetejšega Imena pri Sv. Vidu tudi letos zajtrk "Omlet in klobasic" v nedeljo, 9. marca, v svetovidskem avditoriju. Servirali bodo od 8. ure zjutraj do ene ure popoldne. To je že 27. leto, da si naši moški in fantje zavijajo rokave, da vam pripravijo ta okusni zajtrk. Lani so postregli preko 900 gostom, letos bi pa radi dosegli kar tisoč obrokov.

Prispevek za odrasle je samo \$3, za otroke do 12. leta pa je \$1.50. Ves čisti dobiček je — kakor vedno — namenjen cerkvi sv. Vida. Posebno so vabljeni vsi naši nekdanji člani, farani in njih prijatelji.

Vstopnice so že v predprodaji v župnišču sv. Vida, pri članih Društva Najsvetejšega Imena, ali pa jih boste lahko dobili pri yhodu v dvorano na dan prireditve. Upamo, da se boste odzvali polnoštevilno našemu povabilu in se nam ta dan pridružili.

Odbor DNIJ

Mimogrede iz Milwaukeeja

(Nadaljevanje s str. 2)

slabih, nikoli razjasnjenih razgovorov, pogosto siromašimo življenje drug drugemu. Zakaj smo tako malo pozorni na razne malenkosti, ki nam lepšajo življenje? Zakaj sovražimo brez pravega razloga drug drugega, zakaj ne zaupamo drug drugemu? Ali res izgubljamo občutek in spoštovanje do sočloveka?

Zakaj se nekateri naslanjajo ob groznih scenah in smrtnih nesrečah na cestah ali v zraku? Zakaj se mnogi naslanjajo ob posilstvih, ugrabitvah otrok in terorističnih atentatih? Vzameš časopis ali odpreš TV, pred teboj je napisano z debelimi črkami o vseh mogočih grozodejstvih. Na TV ti radi nudijo grozotno glasbo, pevce oz. kričarje, ki pojejo »pesmi« kot »Jaz ljubim smrt«.

V jezi zaprem TV, da se ohladim, a me obdajajo črnogledje misli o nič kaj obetajoče prihodnosti...

Zadnja nedelja tega meseca bo največji krščanski praznik Velika noč — Vstajenje Gospodovo. Do takrat bo tudi že bila prišla sončna spomlad. Na eni strani hrup in nemir, na drugi pretirana naglica in hitrost, tako, da ne moremo prisluhniti naši notranjosti. Upam, da vsaj za velikonočne praznike bomo našli prepotrebne notranjega miru. V tej želji voščim vsem bralcem že danes: Vesele velikonočne praznike!

A.G.

Anton M. Lavrish**ATTORNEY-AT-LAW
(Odvetnik)**Complete Legal Services
Income Tax - Notary Public18975 Villaview Road
at Neff
692-1172

Franc Rozina

Milwaukee, Wis.

DNEVNIK MOJIH SPOMINOV

V. del

Kmalu pa se začelo organizirati prosvetno-kulturno delo. Imeli smo predavanja, šolo, tečaje za angleščino, telovadbo, pevske vaje in še kaj. V razmeroma kratkem času smo pripravili lep spored za prvi nastop za praznik sv. Cirila in Metoda, 5. julija. Akademija se je vršila seveda na prostem. Naslednji dan smo spored ponovili pri srbskih četnikih.

Dne 12. julija — Petrovo. Zahvalne molitve za kralja Petra II. Popoldne govor gen. Damjanovića, govorila sta tudi vojvoda Jevdjević in Djujić. Zvečer slavnostna akademija.

Dne 19. julija — rojen prestolonaslednik Aleksandar, sin kralja Petra II. Povišanje — postal sem narednik.

Dne 29. avgusta — praznovanje 50-letnice gen. Andreja Ivana Prezljaja. Na predvečer podoknica. Igra godba šumadijske divizije pod vodstvom Staše Milanovića. V taborišču so na ta dan na obisku kipar France Gorše, Franci Breznikar in Olga Milavec.

Dne 6. septembra — praznovanje rojstnega dne kralja Petra II. Organizirana je bila velika proslava s številnimi točkami. Med tistimi, ki so sodelovali so bili: France Rozina, Dušan Škofic, Vera Debeljak, dr. Vlasta Lenart, G. Čamernik, major Janko Debeljak, Helena Šetina, Janez Slemšek, Mimica Žergaj.

Proslavo sta obiskala minister dr. Miha Krek in č.g. Jožef Godina, ki je telovadni nastop tudi slikal. Kasneje mi je poslal slike nastopa, katerih sem bil zelo vesel. Imam jih za spomin.

Napori dela so bili kronani z uspehom in priznanjem. Popoldanskemu nastopu je namreč prisostvoval tudi major Kirkwood, upravnik taborišča, ki se je zelo pohvalno izrazil nad redom in disciplino ter nad lepim sporedom telovadnega nastopa.

Dne 9. septembra so odšli prvi ljudje v Eboli pripraviti novo taborišče za našo selitev.

Dne 16. septembra (nedelja). Sv. maša ob 9h dop. V pridigi kurat spominja na padle domobranci in četnike, ki so umirali za pravico in svobodo domovine. Zvečer koncert godbe šumadijske divizije.

Dne 20. septembra — zaključne lahkoatletске tekme med Slovenci in Srbi.

Dne 23. septembra — zadnji dan v Forliju. Ob 9h sv. maša z govorom č.g. Ignacija Kunstlja, ki je povedal sledečo misel: »Pojdimo v božjem imenu na nadaljnjo pot z vero v Boga, da smo že na koncu zadnjih listov knjige našega popotovanja...«

V tem taborišču smo preživeli točno 100 dni.

Tisto nedeljo zvečer (23. sept. 1945) smo požgali vse naše »postelje« in druge smeti

ter polegli okrog ognja pod milim nebom. Spali pa nismo kaj prida, ker je pričelo rositi.

Dne 24. septembra smo vstali zgodaj, ker je bil ob 5. uri že zbor »Štabovci« smo najprej naložili vso pisarniško robo, da smo potem pomagali organizirati nalaganje ostalih ljudi. Ob osmih smo krenili na dolgo pot.

Peljali smo se do Riminija, kjer smo se na železniški postaji preložili v transportne vagona po 28 ljudi v enega. Ob desetih se je vlak začel pomikati. Predno smo odrinili, smo dobili suho hrano za tri dni.

Na vsej poti je bilo živahno razpoloženje, dobrodošla sprememba od dolgočasnega življenja v taborišču, ko nismo smeli nikamor. Za vse nas je bilo veliko iznenadenje, ko smo naenkrat zapledali morje, lepo Jadransko morje, ob katerem smo se vozili vse do Ankone. Tam pa smo krenili v osrčje Italije, v smeri Rima. Vso pot je pomalo deževalo.

V jutranjih urah 25. septembra 1945 smo se pripeljali do predmestja Rima, kjer smo pol ure stali. Nebo se je zjasnilo in bilo je čudovito lepo jutro. Sonce je obsijalo rosna polja, oljčne nasade, vinograde in rimske parke. V jutranji zarji se je od daleč blestela kupola sv. Petra, videl se je Neronov vodovod in staro rimsko zidovje. Videli smo torej Rim — vse kakor v sanjah. Končno je vlak peljal naprej in je večno mesto počasi izginjal v daljavi.

Čim nižje proti jugu smo vozili, tem pustejša je bila pokrajina, ljudje pa revnejši. Ob progi so postajali napol goli in umazani otroci.

Peljali smo se mimo Monte Cassina. Vlak je vozil počasi. Mesto je bilo porušeno do tal. Pravijo, da je tu med vojno padlo preko 20 tisoč Poljakov, nad 30 tisoč Angležev in Bog ve koliko Nemcev. Na visokem hribu nad mestom je stal mogočen, tisoč let stari samostan benediktincev, od katerega sten skoro ni ostal kamen na kamnu. Pred porušenjem so rešili dragocene rokopise in knjižnico. Naj omenim, da smo kasneje imeli izlet iz taborišča prav na Monte Cassinu in si natančneje ogledali razvaline in ogromno pokopališče vojakov, pobitih v tej grozni bitki.

Dne 26. septembra smo končno dospeli na kraj našega novega bivališča, v taborišče Eboli, ki leži na lepem, z oljkami zaraščenim griču, nasproti mesta Eboli. Med oljkami so bili postavljeni šotori in nekaj barak. Šotori so bili različne velikosti, za različno število ljudi seveda. »Prosvetni šotor« smo zasedli štirje in sicer Zvone Žitnik, ki je delal pri taboriščnem listu, Ciril Pfajfer, za dramatik, Cveto

(dalje na str. 4)

Ob štiridesetletnici smrti župnika Franca Cerkovnika

PITTSBURGH, Pa. — Ruski pisatelj F. Dostojevski polaga v Bratih Karamazovih starcu Zozimu na jezik besede: »Posmehljivce bi vprašal: Kako je mogoče urediti življenje brez Kristusa? Oni mislijo pravično urediti življenje, toda ker so zavrgli Kristusa, bo konec ta, da bodo preplavili svet s krvjo.«

Slovenski komunisti so bili med najbolj zvestimi učenci morilca Stalina, ki je preplaval rusko zemljo z rekami nedolžne krvi. Slovenski komunisti so napojili slovensko zemljo s potoki nedolžne krvi. Med nedolžnimi žrtvami je bilo vsaj 70 katoliških duhovnikov, ki so jih umorili slovenski komunisti.

Nikjer še ni bilo pisano, koliko stotin (morda 400 ali več) duhovnikov je šlo skozi komunistične ječe zasramovani in mučeni s telesnim in duševnim trpljenjem.

Med pomorjenimi duhovniki so samo štirje, ki so bili pred tkim. »sodiščem« sojeni: v Ljubljani sta bila obsojena na smrt Franc Cerkovnik in dr. Peter Križaj (obešen 20. marca 1946); na Kočevskem procesu sta bila obsojena na

smrt Franc Malovrh in Anton Šinkar.

Vsi drugi so bili brez sodišča umorjeni; mnogi so še danes — po več kot 40 letih — pokopani v neznanih jamah slovenskih gozdov. Vsak, ki količkaj dvomi, ali so bili slovenski komunisti prepojeni s satanizmom, naj bere knjige: Pred vrati pekla (spisal g. Franc Sodja iz svoje lastne skušnje v komunistični ječi), in Moja rast (spisal ravnatelj novomeške gimnazije Ivan Dolenc, ki je sam okusil satanizem komunističnih ječ; nekaj poglavij knjige je napisal že v ječi.).

Naj bo tu majhen spomin ob 40. letnici smrti župnika **Franca Cerkovnika**, ki je bil obsojen in ustreljen v Ljubljani 20. marca 1946. Cerkovnik je bil rojen v Št. Rupertu na Dolenjskem 25. avgusta 1903; bil je župnik v fari Št. Jernej na Dolenjskem. Ko je odhajal na morišče, je sojetnikom naročal pozdrave za škofa Rožmana in duhovnike ter spet zardil, da so vse obtožbe proti njemu lažnive.

Kaj je komunistično sodišče našlo na Cerkovniku smrti vrednega? Podatki v tem članku omenjeni so vzeti iz Dolen-

čeve knjige Moja rast.

Na »božičnem procesu« 1945 so bili pred sodiščem v Ljubljani: župnik Cerkovnik, novomeški prošt Čerin in delavec Rorman. Komunistični list *Slovenski poročevalec* je pisal o Rormanu takole: »Rorman je duševni otrok zločinskih dušnih pastirjev... Pod vplivom dušnopastirskega vodstva obtoženega župnika Cerkovnika se je ta razvil v množičnega morilca nešteti in zavednih Slovencev. Postal je klavec žensk in nedolžnih otrok, požigalec in prostaški ropar. Za pobijanje otrok se je kar neka specializiral. Nekolikokrat je njim in ženskam z žepnim nožem rezal glave.«

Tega ne ugotavlja neodgovorni dnevnik, ampak tako Rormanu označuje »Uradna obtožnica« (str. 151) Pri sodbi na sodišču (gl. komunistična lista *Ljudska pravica* s 15., 22. in 23. dec. 1945 ter *Slovenski poročevalec* s 16., 22., 23. in 24. dec. 1945), »Uradna obtožnica« obtožuje, da je Rorman moril tudi dojenčke, »če mu je tako naročil njegov učitelj Cerkovnik«.

Na sodni razpravi se je pomočnik javnega tožilca proti Rormanu izrazil o Cerkovniku, »da je bil večji morilec kot si ti«. (Gl. *Slov. por.* 22. dec. 1945). Javni tožilec Jernej Stante je po *Slov. por.* z dne 24. dec. 1945 trdil o Cerkovniku, da je Rorman »učil, kako in kje naj kolje žene, otroke in dojenčke«.

Samozavestno ponavlja odpadli katoliški duhovnik Metod Mikuž v *Slov. por.* 16. dec. 1945: »Ugotovljeno je na primer, da so v Novem mestu dajali naročila za umore novomeški prošt in šentjernejski župnik Cerkovnik.« (str. 153)

Tu naj bo omenjeno glede prošta Čerina tole: Prošta Čerina je že pred aprilom 1941 zadela kap. Od takrat je govoril le z veliko težavo; ni mogel ne pridigati ne spovedovati. Da bi on duševno sodeloval pri kakem zločinu, je bila očitna bedasta laž. Sodišče ga kljub obdolžitvam ni zaprlo, kar bi bilo brez dvoma storilo, če bi komunističnim »ugotovitvam« verjelo.

Dolenc, pisatelj knjige Moja rast, je bil v isti ječi kot Rorman. »Pokazali smo Rormanu,« piše Dolenc, »kaj piše o njem komunistični list *Ljudska pravica*. Solze so ga obile in rekel je: »Saj to ni res! Toda jaz sem priznal vse, kar so od mene zahtevali, ker so me tako mučili.« Vprašal sem ga, nadaljuje Dolenc, kaj je resnice na trditvi, da ga je župnik Cerkovnik nagovarjal na zločine. Odgovor se je glasil: »Nič! Župnik Cerkovnik mene bržkone sploh ne pozna. Jaz ga poznam, ker sem njegov faran in sem ga večkrat videl v cerkvi.« Glede prošta Čerina je pa izjavil, da nikdar v življenju niti govoril ni z njim. (str. 149)

DNEVNIK MOJIH SPOMINOV

(Nadaljevanje s str. 3)

Potokar in jaz, za telovadbo in šport.

Kazalo je, da se bodo razmere v taborišču počasi izboljšale, da se bo nadaljevalo z že začetim kulturno-prosvetnim delom in še z marsičem. V taborišču so bila druga poslopja, v teh so bile šola, dvorana za družabne prireditve in prostor za sv. mašo itd. Mašo smo prvič imeli radi lepega nedeljskega dne kar na prostem pod oljkami. Bilo je lepo.

Dne 10. oktobra — obletnica smrti kralja Aleksandra I. Imeli smo žalno službo božjo, v kinodvorani pa spored. Pela sta slovenski in srbski zbor. Govoril je gen. Banjić, recital pa Marjan Gorjup.

Dne 12. oktobra — Črna maša za pobite domobranci iz Jelendola in Grčaric. Zvečer je bila žalna akademija. Srečala sva se s slovenskim četniškim oficirjem, s katerim sva se skupaj vozila iz Ljubljane. Povedal mi je, da se od tistih četnikov, ki so ostali pri dravskem mostu, ni veliko rešilo.

Dolenc piše: »Če pa Rorman Cerkovnik sploh ni poznal in mu ni dajal nikakih navodil ne za zločine in ne za kaj drugega, se ves bombastični napad na Cerkovnika in njemu podobno duhovščino razprši v prazen nič. In jaz ne vidim,« nadaljuje Dolenc, »prav nikakega vzroka, zakaj bi bil Rorman sojetnikom lagal, da ni imel prav nikakega stika s Cerkovnikom.«

Komunizem je satanizem, naj ga naivni ljudje slikajo, kakor hočejo. Komunizem gradi na lažeh, varanju, tiraniji in potokih nedolžne krvi.

V ljubljanski nadškofiji so tri fare, kjer so komunisti umorili po dva duhovnika: Št. Jernej — župnik Cerkovnik in kaplan Kastelic; Št. Rupert — župnik Nahtigal in kaplan Cvar; Hinje — kaplan Novak in kaplan Kern.

Naj spet govori ravnatelj Dolenc (str. 187): »Prišel bo čas, ko se bo tudi pri nas lahko javno ugotovilo, da so premnogi trpeli predvsem zaradi tega, ker so poznali resnico o komunizmu v SZ in o njegovih metodah. Takrat bo zahtevala pravičnost, da se tudi tem mučencem da vsaj skromno zadoščenje, ne zaradi mrtvih, saj ga ne potrebujejo, ampak zaradi poštenosti do zgodovine, in zaradi poznejših rodov, ki se bodo iz zgodovine učili.«

— Jože Cvelbar

Taborišče je obiskal tudi polk. Jovanović, oblečen v angleški uniformi. Ko sva se srečala, sem ga pozdravil in vprašal, kako mu gre. »E, pa dobro,« je odgovoril na kratko. Uvidel sem, da mu ni za razgovor in sem šel naprej. Očividno je pozabil na besede, ki mi jih je bil rekel na najini poti v Celovec: »Nikada vas neću zaboraviti.«

Dne 13. oktobra smo šli prvič iz taborišča na izlet. Poleg profesorjev in dijakov so izbrali že iz vsake čete po nekaj vojakov. Ob 11h smo dobili juho, kruha pa tisti dan ni bilo. Šli smo torej brez kruha. Podali smo se na Monte Eboli, okrog 800 m visoko goro. Z vrha je lep razgled na morje in okolico. Proti večeru smo se lačni vrnili. Čakala nas je večerja, ki pa nas ni razveselila, ker je bila le redka »čorba«.

Dne 14. oktobra. Bil je lep in sončen dan. Tisto popoldne so Srbi igrali nogomet z Ebočani. Šli smo gledat tekme, ki so se končale z izidom 2:1 za Srbe. Po tekmah sem se zadržal v mestu, ki je takrat šlo nekaj nad 8.000 prebivalcev. Mesto je bilo od vojne razdejano. Hiše so bile skoro vse brez vrat in oken. Po ulicah so bile razvaline. Revščina je gledala iz vseh kotov. Trgovin ni bilo. Robo, kjer so jo prodajali, so prodajali zunaj na stojnicah. Po ulicah pa so vendar leteli skoro goli otroci in se veselili — kot pač znajo otroci — življenja.

Dne 15. oktobra. Ta dan so selili dijake v drugo poslopje. Nadaljevali smo spet z angleško uro, ki jo je vodila dr. Vlasta Lenart. Bil sem tudi pri dr. Stanku Vrčonu zaradi noge. Po treh dneh smo prejeli spet tako zelo pričakovani ljubi kruhek.

(Dalje prihodnji torek)

ISKRICE

Redkokdaj občutimo milino maternega jezika tako, kot kadar nam prispe na uho pod tujim nebom.

G. B. Shaw

Smehljaj je najkrajša razdalja med ljudmi.

V. Borge

**Rojaki! Priporočajte
Ameriško Domovino
svojim slovenskim
prijateljem in znancem!**

NAROČNIKOM AMERIŠKE DOMOVINE

Sedaj, ko *Ameriška Domovina* nudi izredne cene vsem novim naročnikom, vas naprošamo, da priporočate svojim prijateljem in znancem, naj se tudi oni čimprej poslužijo te izjemne ugodnosti in postanejo naročniki tega našega priljubljenega časopisa.

Da se pridobivanje novih naročnikov čimbolj pospeši, vas naprošamo, da nam pomagata pri tej akciji tako, da skušate pridobiti vsaj enega novega naročnika. Če bi se to lahko praktično izvedlo, bi v kratkem času podvojili naložbo časopisa. To pa bi, seveda, bilo tudi najboljše zagotovilo, da bo časopis še naprej redno izhajal in uspeval med Slovenci v Ameriki, Kanadi in v širnem svetu.

Vemo, da vam je kot dolgoletnim zvestim naročnikom *Ameriška Domovina* pri srcu, zato vam ne bo težko priporočiti list svojim prijateljem in znancem. Obenem pa jim boste storili veliko uslugo, kajti to je edini način, da tudi oni lahko zvedo za to izredno priliko.

Prijatelji Ameriške Domovine

Naročilnico za Ameriško Domovino

- ____ Naročam se na list
- ____ Naročnino podarim
- ____ Torkovo in petkovo — \$15
- ____ Petkovo — \$10
- ____ Za visokošolca ali vojaka, dnevno — \$10
- ____ Za visokošolca ali vojaka, petkovo — \$5

za eno leto

Ime _____

Naslov _____

MOJE ime _____

MOJ naslov _____

____ Pošljite novemu naročniku pozdravno pismo.

Attention All Brides

The American Home Publishing Co. offers a complete line of Wedding Invitations and Accessories for the bride-to-be. Several books are available to choose from and all at a 20% discount for Ameriška Domovina subscribers.

Shop around and compare prices. You will agree the American Home offers the BEST IN QUALITY AND PRICES.

6117 St. Clair Ave.
Cleveland, OH 44103
Tel. 361-4088

Kanadska Domovina

piše BORUT

R A M U

I. del

Pod noč smo dospele do sivorjave reke, kjer se je končala cesta. Nekaj zamazanih »kucha« in »hati« je tvorilo vasico. Tu smo pustili avto in vozača ter se natovorili s puškami in nahrbtniki za pohod. Bila je že trda tema, ko smo odrinili proti džungli.

V skupinici smo bili Bill Duarte, Paul Rosario, Max Diaz, poznani v teh krajih kot kristjani-Anglos, ter Hindu Rascal in jaz. Rascal je imel sestro v mali hindujski vasici takoj za robom džungle. Vedel je za pot, stopical je samoza-vestno po blatni stezi, mi pa tiho za njim. Ko smo prišli do lagune, je trikrat zapiskal in kmalu zatem je preveslal sampan.

Bilo je maja meseca, strašno vroče in soparno. Vzelo nam je še celo uro, da smo dospeli do »hati«, kočice na bregu. Sestra Mala se je pokazala na bregu, mi smo posedli po tleh.

Govorili so bengalsko, živo in z rokami ter si vedeli veliko povedati. Od časa do časa so pokazali name. Jaz sem naredil vedno veder in nasmejan obraz. Duarte je prevedel, da je bil nedavno v okolici tiger, zato ni varno spati zunaj ponoči. Celó velik, črn »guru«, nekaj kravi podobnega, se je stiskal k ilovnati steni kože, kakor tudi kure, race in koze.

Znotraj je bilo še bolj vroče. Mala je nažgala svetilko na mast in kuhala riž, kuro in čaj. Mi smo plegli po golih tleh, katera so bila trda kot beton. V kotu je gorela svečka pred majhno sliko, ki je ponazarjala bog Živo, Sri in še drugo podobno boga Višnuja.

Streho je tvorilo ogrodje iz bambusa, slame in palmovih listov. Vse stene so bile iz ilovice. Nobenega pohišstva ni bilo. Hati je bila le toliko visoka, da si se lahko čepe premikal, sicer si moral lesti po vseh štirih.

Ognjišče je bilo prav tako iz ilovice, izpeljano tako, da je le nekaj vejic gorejo hkrati. Tudi dimnika ni bilo, dim je uhajal ven skozi slamnato streho.

Mala je imela le dve posodi in eno skodelico, katero je dala meni, polno riža in neke rumene godlje, katera je dišala po kuri. Ostali so jedli iz skupne posode in si pridno z rokami nakladali v usta.

Jaz, kot kulturen človek, sem odprl svoj lovski nož in ga uporabljal kot žlico, a z ne preveč dobrim uspehom. Težava je bila v tem, da sem zgubljal riž za srajco. Drugi so me zvedavo gledali.

Vsem so se pa razjasnila lica, ko sem iz malhe privlekel pivo, pri priči so pozabili na čaj. Pivo je bilo zakuhan od vročine, kar seveda ni motilo mojih novih kolegov. Pili so ga, da je bilo veselje.

Mala je pobrala izpraznjene konzerve za posodo. Fantje so plegli po tleh, nahrbtnike so si dali pod glavo, puške pa na sredo, daleč proč od domačinov, ki so gledali skozi ozka vrata.

Govorili so o zvereh, ki da se priklatijo često v bližino. Divjih prašičev, da je veliko, nekaj jih da so celo veliki kot medvedi. Govorili so in se potili v vročini.

Pred polnočjo sem se dvignil, ves premočen od vročine, in pomignil Rascalu, naj me spremlja. Zunaj je bilo spoznanje hladneje. Izza palmovih listov je posijala luna.

Rascal je nekaj blebetal, a sem ga rezko prekinil. Tiho sva se pomikala med bambusovimi kočami, katere sem razločil v mesečini.

Na levo se je odprl travnik, na desno pa gozdiček palm.

Čez senožet pa, glej, sose pomikale štiri črne sence. Pomislil sem, da bi bili lahko prašiči, dasi je bilo takoj za

Čitagong, Bangladeš

vasjo, koze in krave gotovo ne.

V tem me je že sunil Rascal v rebra in kazal nanje. Torej prašiči! A bilo je malo predaleč, sence so krenili proti nama.

Puško sem vrgel v ramo, ta premik pa sovideli tudi prašiči in se razpršili.

Streljal sem enkrat. Videl sem, da so prašiči predaleč proč. Stopil sem pod palmo in napolnil puško. Iz vasi je prišlo nekaj domačinov, ki so slišali pok.

Luna je posijala izza oblakov in razsvetlila čuden prizor. Kakih 15 Bengalcev je stalo okoli mene in me debelo gledalo. Kje se je pa ta vzela, so si zagotovo mislili, saj niso videli nikogar priti v vas. In še s tako kapo, »vindjakno«, in puško.

Nekateri so strmeli vame z odprtimi ustmi. Pomislite kaj takega! Tisti prokleti Rascal je izginil, kot bi se bil udril v zemljo.

Pokazal sem na luno in dejal: »Lep večer«, v angleščini seveda, kajti bengalščine nisem znal. No, to ni bilo preveč posrečno. Neverno so gledali v luno in nato mene, češ, kaj je z lune prišel? Moral bi vedeti, da celo v tej od ostalega sveta odmaknjeni vasi vedo, da Amerikanci že hodijo po luni.

Krepko sem držal dvocevko v rokah. Verjetno sem tudi po slovensko zarobantil. Končno se je od nekod prikrohotal Bill skupaj z ostalimi. Razložili so vaščanom, kako in kaj.

»Si streljal prašiča?« so vprašali. Rascal jim je namreč že povedal. No, pregledali smo senožet, a je bila prazna.

Tako se je torej začel moj prvi lovski pohod v Ramu, vasico na jugovzhodu Bengalije, ležečo v čitagonskem hribovju. Kakih 25 km vzhodno od nas se je vlekla burmijska meja, 25 km proti zahodu pa je bila obala Bengalskega zaliva.

Vasica sama je ležala v območju džungle, katera je pokrivala ves gorati predel. Le po ravnini so se razprostirala svetlozelena riževa polja, med katerimi se je svetlikala voda.

Daleč proč je bilo to od severnoameriških gozdov, skoro bi rekel, na drugem koncu sveta. Zvezdo severnico in mali voz sem ugledal že blizu horizonta, nešteto meni nepoznanega ozvezdja se je lesketalo na nebu.

Glavna divjačina v teh krajih so divji prašiči, ki se ponoči priplazijo iz džungle na riževa polja. V tihih tropičnih nočeh navalijo na njive in lahko tako uničijo marsikatero kmeto. Prenekateri noči čuvajo kmete svoja polja iz malih kočic na

Štefan Štukelj:

HUDI ČASI V BELI KRAJINI

VIII. del

V začetku novembra 1945 se je oglašil pri nas član Uprave narodne imovine in zastopnik občine. Izročil mi je zapisnik, da mi vrača Narodna imovina vse premičnine in nepremičnine. V listini je vse naštet, kaj je mojega in da mi morajo vrniti. S čim se bova preživljala do druge letine midva in govedo, ni bilo pa nikjer nič omenjeno.

Preživljala sva se s tem, kar so nama dali dobri ljudje in sorodniki.

Pri cesti, ki pelje od Črnomlja proti Semiču, sem imel krasen gozd. Tam so mi posekali okrog 150 kubičnih metrov krasnih smrek. Kmetje so jih morali speljati na žago Zora in potem vse na Vinico za most, ki so ga gradili čez Kolpo. Lahko rečem, da je bil zgrajen iz mojega lesa. Takrat je bila cena smrekovega lesa 6.000 din na rastilu. Poklicali so me v Novo mesto na njihovo komando in podpisati sem moral, da ne zahtevam nobene plačila.

Sin Božo je ob razpadu šel z novomeško skupino, ki jo je vodil kapetan Stamenković. Kakor sem zvedel, je bil zajet in vrnjen v Teharje in umrl mučeniške smrti sam Bog ve kje, morda v Kočevskem rogu. Še dan pred odhodom se je prišel posloviti k nam na Grm. Ni vedel, kaj naj bi storil; ali naj bi ostal in se javil partizanom ali bi šel na Koroško. Nazadnje se je pa odločil in z brzostrelko na rami odšel z drugimi.

bambusovih kolih, svetijo s svetilkami na baterije in divje kričijo, če se prašiči pojavijo v bližini.

Vasice v čitagonskih hribovih so mešane po prebivalstvu. Največ Bengalcev je muslimanov, veliko jih je tudi Hindujev, ki govore dobro bengalsko, sem ter tja so tudi kristjani. Budisti so mongolsko-kitajskega izvora in spadajo k več plemenom.

Med vsemi temi ljudmi samo muslimani ne jedo divjih prašičev, ostalim so pa prašiči zaželjena hrana. Ljudje pa seveda nimajo strelnega orožja, zato si ne morejo proti prašičem dosti pomagati.

Lovci v Bangladešu so pretežno Anglos. Ti so katoličani portugalskega porekla. Gre za potomce Portugalcev, ki so posedli to deželo v letih po 1500, torej predno so si deželo prisvojili Angleži. Portugalščina pa je izginila kake tri rodove ali več nazaj, tako da Anglos govore doma sedaj angleščino.

(Konec prihodnji torek)

Prav tako je šel tudi Tone Absec, brat ravnatelja grmske šole. Bil je medicinec. Tisti pa, ki so ostali in je javili oblasti (Tone Jerman, Anton Grahek, Stane Rožič, Tone Kočevar in Absecov hlapec) so bili odvedeni v Kočevski rog in tam pobiti. Med njimi je bil tudi Matija Konda, iz Osojnika, ki je imel obveščevalno službo med Novim mestom in Ljubljano.

Sin Tone, študent prave, in hčerka Štefka sta odšla z mnogimi čez Ljubelj, od tam v Tirole in nato v taborišča v Italijo. Od tam pa l. 1948 v Kanado, deželo svobode.

Žena je že dalj časa bolehal in je morala prav zadnji dan l. 1945 prestati težko operacijo. Zopet sva se oprijela kmetije in jo spravila precej v red. Videla pa sva, da ne bova imele več namestnika za kmetijo. V pismih je bilo zapisano, da kaj se bova sama mučila, ko ni več Božota, ki je bil namenjen za kmetijo, da naj vse pustiva in greva za njima v Kanado.

Res nama je bilo težko zapustiti dom, ker sva se celo življenje mučila in gledala za napredek, vendar sva se odločila. Sinova prošnja na kanadsko oblast kakor tudi najina na domačo nama je bila ugodno rešena. Tako sva 1. junija 1957 zapustila domači kraj in šla k hčerki Štefki por. Pavlin v Kanado. Večkrat, posebno ob praznikih, se odpeljeva tudi k sinu Tonetu in njegovi družini v Ottawa, kjer je on v službi.

(Konec)

Dve uri so štrajkali na onkološkem inštitutu

LJUBLJANA — Dne 14. februarja so delavci onkološkega inštituta v Ljubljani za dve uri prekinili delo. Zbrali so se pred zgradbo tega inštituta in opozorili na nizke osebne dohodke, ki so jih prejeli za mesec januar. Zdravniki so povedali, da so pred prekinitvijo poskrbeli za bolnike, tako da bolniška oskrba zaradi štrajka ni trpela.

Kako slabe so njih plače so delavci povedali z zahtevo; naj pristojni povišajo osebne dohodke kar za 50 odstotkov, »s čimer bi vsaj delno ujeli rast dohodkov v gospodarstvu. Zahtevajo pa tudi njihovo sprotno valorizacijo« oziroma sprotno poviševanje. Pritožujejo se tudi zaradi zastarele opreme, ki ni kos rastočim primerom rakastih obolenj. Stopnja teh obolenj v Sloveniji se namreč letno povečuje za 1,9 odstotka.

ŽUPNIJSKA HRANILNICA in POSOJILNICA "SLOVENIJA"

Vam nudi razne finančne usluge: Posojila za hiše, avtomobile, potovanja, študij itd. Vaši prihranki pa se obrestujejo po najvišji možni stopnji.

POSLUŽITE SE NAŠE SLOVENSKE FINANČNE USTANOVE!

URADNE URE

na 618 Manning Ave. Toronto Tel.: 531-8475

Torek — sreda 10 a.m. — 3 p.m.
Četrtek — petek 10 a.m. — 8 p.m.
Sobota 10 a.m. — 1 p.m.

na 739 Brown's Line, Toronto Tel.: 255-1742

Torek — sreda 10 a.m. — 3 p.m.
Četrtek — petek 1 p.m. — 8 p.m.
Sobota 10 a.m. — 1 p.m.

v Hamiltonu pri sv. Gregoriju Velikem Tel.: 561-9952
Vsak petek od 4h do 8h zvečer.

KOLEDAR PRIREDITEV

V »Koledar« pridejo prireditve društev in drugih organizacij, ki objavljajo v »Imeniku društev« vsak mesec. Vključene so tudi prireditve, ki so v uredniškem mnenju koristne za našo skupnost.

MAREC

8. — Primorski klub priredi Primorski večer v Slov. nar. domu na St. Clair Ave.

9. — DNIJ pri Sv. Vidu priredi vsakoletni zajtrk v cerkveni dvorani. Serviranje od 8. zj. do 1. pop.

15. — Klub slov. upokojenec na Waterloo priredi večerjo in ples v SDD. Serviranje večerje od 5.30 do 7.30 zv. Igra Fred Kuhar orkester.

16. — Federacija slovenskih narodnih domov priredi letni »Mož in žena leta« banket v Slov. nar. domu na St. Clair Ave.

22. — Pevski zbor Glasbena Matica priredi koncert z večerjo in plesom v SND na St. Clair Ave. Začetek ob 7h zv. Za ples igra Ray Polantz orkester.

APRIL

5. — Tabor, DSPB Cleveland prireja svoj pomladanski družabni večer v Slov. domu na Holmes Ave. Igrajo Veseli Slovenci.

12. — Plesna skupina Kres priredi večer slovenskih narodnih in umetnih plesov v Slov. nar. domu na St. Clair Ave.

20. — Šentklerski klub upokojenec priredi kosilo v spodnji dvorani SND na St. Clairju. Serviranje od 1.30 do 3.30 pop. Zabava do 5. pop.

26. — Pevski zbor Korotan priredi pomladanski koncert v Slov. nar. domu na St. Clair Ave. Igra Alpski sekstet.

MAJ

10. — Slovenska šola pri Sv. Vidu priredi materinsko proslavo v farni dvorani. Pričetek ob 7. uri zvečer.

25. — Društvo SPB Cleveland priredi slovenski spominski dan žrtve med okupacijo in revolucijo, s sv. mašo ob 11.30 pri Lurski votlini na Chardon Rd.

26. — S.K.D. Triglav, Milwaukee priredi Spominski dan slovesnost v parku.

JUNIJ

1. — Otvoritev Slovenske pristave za leto 1986.

14. in 15. — Tabor, DSPB Cleveland poda spominsko proslavo na Orlovem vrhu Slov. pristave za vse slovenske domobrance in vse žrtve komunistične revolucije ter ob-

haja 40-letnico umora gen. Leona Rupnika.

15. — S.K.D. Triglav, Milwaukee priredi prvi piknik. Začetek ob 11. s sv. mašo pri kapeli v Parku Triglava.

JULIJ

6. — Misijonska Znamkarska Akeija priredi piknik na Slovenski pristavi.

27. — MZA krožek v Milwaukee priredi Misijonski piknik s sv. mašo ob 11. Kosilo, igre in srečolov.

AVGUST

10. — S.K.D. Triglav, Milwaukee priredi drugi piknik. Sv. maša ob 11., sledita kosilo in ples. Igra Amonov orkester.

28. — S.K.D. Triglav, Milwaukee priredi Vinsko trgatv. Kosilo opoldne, sledi veselica.

SEPTEMBER

13. — Fantje na vasi priredijo koncert v Slov. nar. domu na St. Clair Ave. Po koncertu ples. Igra Alpski sekstet.

21. — Društvo SPD Cleveland priredi romanje v Frank, Ohio.

21. — Vinska trgatv na Slovenski pristavi.

28. — Oltarno društvo pri Sv. Vidu priredi kosilo v avditoriju.

OKTOBER

18. — Tabor, DSPB Cleveland priredi svoj jesenski družabni večer v Slov. domu na Holmes Ave. Igrajo Veseli Slovenci.

18. — Glasbena Matica poda večerjo, koncert in ples v SND na St. Clair Ave. Igra Don Slogar orkester.

26. — Slomškov krožek priredi kosilo v dvorani pri Sv. Vidu. Serviranje od 11.30 do 1.30 pop.

26. — Občni zbor Slovenske pristave.

NOVEMBER

8. — Belokranjski klub priredi martinovanje v Slov. nar. domu na St. Clair Ave. Igra orkester Veseli Slovenci.

15. — Štajerski klub priredi martinovanje v dvorani pri Sv. Vidu. Igrajo Veseli Slovenci.

Grdina Pogrebni Zavod

17010 Lake Shore Blvd. 531-6300
1053 E. 62. cesta 431-2088

— V družinski lasti že 82 let. —

ANDREJ KOBAL

SVETOVNI POPOTNIK PRIPOVEDUJE

(nadaljevanje)

Avtobus se je med postajami ustavil pri velikem steklenjaku za gojenje vsakovrstnega južnega cvetja. Vlada otoka, na katerem ne raste nobeno drevje in uspeva trava le v zatišnih prisojnih dolinah, je gotovo ponosna nad dosegami obsežnega cvetličnjaka, zato avtobus s turisti ustavlja pri tem zavodu, ki je vladna last.

Cvetličnjak ima v prodaji semena, katera turisti kupujejo kot nekaj izrednega prav zato, ker je iz ledeniške Islandije. Ogledoval sem pri vходу to prodajalnico semen in tam izgubil sopotnika izpred oči. Mislil sem, da je pred menoj stopil v botanični oddelek, in sem nanj pozabil. Na avtobus se ni povrnil.

Neka sopotnica mi je rekla, da ga je videla v prodajalnici, ko je kupil vso zalogo paketov semen za *morning glory* (angleški izraz za gojeni *convulvulus* — latinsko za gojeno vrtno cvetlico iz vrste *Winde*, po nemško. Slovenskega izraza, ki gotovo obstaja, ne vem). Do tedaj nisem vedel, da uporabljajo to seme kot nadomestek za opij in mamilna zelišča.

Potnica mi je rekla, da je mladeniča opazovala. Prepričana je bila, da je vdan mamljivim sredstvom ter je zato kupil zalogo semen, použil vse in se na otoku izgubil. Ženska je uganila. Nesrečneža so že pred poletom v Evropo naslednjega dne našli zmrznjenega pri neoddaljenem ledeniku. Izgubiti je moral zavest in je taval, dokler ni onemogel in lahko oblečen zmrznil.

Žal mi je bilo ubogega sopotnika, kakor mi je bilo žal drugod ljudi, posebno mladeničev in mladenk, podvrženih mamilom raznih vrst. V New Yorku sem v bohemskem delu mesta opazoval nemalo takih ljudi. Videl sem, na primer, mladega moža in ženo, stoječa na sprehajališču mestnega parka, držeča zamaknjena gorečo svečo, brez besede, ne meneč se za vse, kar se je godilo okoli njiju, brez občutka za mraz ali telesne potrebe.

Na potovanjih po Evropi, zlasti v severnih državah, sem

videl več prizorov take vrste: mlad, izgubljen svet tako imenovanih hipijev. Najbrž ne zaslužijo obsojanja, prav gotovo pa pomilovanje, ker so se vdali strupenim mamilom in niso dovolj močni, da bi se rešili telesnega in duševnega propadanja.

Važnost potovanja leta 1969 bi pripisoval novim ali obnovljenim znanstvom na Nemškem. Ravnatelj hotela, v katerem sem se nastanil za tri mesece nedaleč od sinove družine, me je slučajno predstavil že znanemu gospodu, ki je bil tam na večerji.

V dolgem pogovoru po tem naključnem predstavljenju mi je Krištof von Flotow povedal, da namerava potovati v Rim, kjer je že več let najemal stanovanje za trgovske potrebe. V Murnau, nedaleč od Münchna je dal zgraditi obsežen dom za svoje starše in sorodnike. Sam je tam prebival s svojci le v presledkih. Zaradi poslov je najemal stanovanje tudi v Münchnu.

S Krištofom — ki ima tudi celo vrsto drugih krstnih imen, kot to ostaja v navadi pri plemiških družinah Nemčije — sva postala prijatelja, čeprav je v letih med nama razlike za celo pokolenje. Pri njegovih v Murnau pa sem postal član družine. V njih lepem gorskem kraju in udobni hiši sem našel nov dom.

Kadarkoli sem na Bavarskem, stanujem pri njih; v poletnih mesecih se ukvarjam z vrtom gospodinje, rojene grofice Bernstorff, ali se podajam na ure dolge gozdne sprehode s starim baronom, ki je mojih let. Prijetne so tudi ure s sorodniki družine, ki prihajajo v Murnau na izlete in počitnice.

Reči moram, da se življenje z ljudmi njih razreda malce razlikuje od mojih prejšnjih doživetij, a starec z mojimi izkustvi po svetu ne najde težav udomačiti se. Kar mi ugaja v tej novi družbi, so njih tradicije, katerih se drže, njih poštenje in doslednost. Svojem bi ne mogel zaupati bolj kot njim: kar obljubijo, store in isto doslednost pričakujejo od drugih.

Vljudnost, katero zahtevajo običaji, bi se zdela navadnemu malomeščanu pretirana, pa je vendar iskrena, tako rekoč družbeno prirojena.

In izredno mi ugajajo njih nazoni o življenju. Sicer si radi priključijo spomine iz veličastne preteklosti, toda ne s pritožbami nad bolj skromno sedanjostjo.

Rodbina von Flotowih je vladala večjemu delu vojvodine Mecklenburg devet stoletij,

vso dobo polabskih Slovanov in njih ponemčenih potomcev. S ponosom še govore o slovenskih prednikih. V kraju Kogel so živeli v razkošnem gradu, katerega je zasnoval isti arhitekt, ki je postavil grad Miramar pri Trstu.

Med vojno so von Flotow trpeli, ker so se upirali Hitlerjevi diktaturi. Stari baron Joachim je zato preстал več mesecev po zaporih. Ko so komunisti zavladali čez Vzhodno Nemčijo, pa je morala družina zbežati, da si reši življenje.

Ti žalostni dogodki ter izguba vsega pa družine ni duševno potrla. Življenje se mora nadaljevati, je njih stoično načelo.

Krištof je bil kot sedemnajstleten vojak v Hitlerjevi armadi ujet. Z manjšino sovrstnikov je ostal pri življenju po štirih letih suženjskega dela in stradanja v Moskvi. Večkrat mi pripoveduje o teh neverjetno bridkih izkušnjah; ruski narod ima rad, o njih boljše-viškem režimu pa je prepričan, da vodi svet v drugi srednji vek.

Krištof mi je v Rimu poveril nepričakovano nalogo urejanja privatne knjižnice v zapuščini angleškega lorda Quarrella. Tega se sem se rad lotil in zadržalo me je v Rimu nekaj mesecev leta 1972, potem ko sem prodal zadnji hiši v Washingtonu.

(Nadaljevanje prihodni torek)

MALI OGLASI

Načrti za gugalni konj

Imam načrte za gugalni konj (rocking horse). Tisti, ki se zanimajo, naj pišejo na naslov: Anne Pfeifer, 485 1/2 W. M. St., Catskill, NY 12414.

COOK NEEDED

For Slovenian cooking. E. 185 St. area. Call from 8 a.m. to 8 p.m. — 486-3838. (17-20)

For Rent

3 room newly-remodeled apt., down, St. Vitus area. Call after 5 p.m. — 432-0806 (18-21)

For Rent

Lovely 4 room downstairs suite — one bedroom — E. 146 St. off Lake Shore Blvd. No pets, couples only. \$185 per month. Call 1-286-3513. (18-19)

Help Wanted

Construction work. Mostly sewer and cement work. Some experience helpful. Age 20 do 35. Must be able to drive truck.

J.A.S. Cement — 944-7224 (18-19)

Hiše barvamo zunaj in znotraj Tapeciramo (We wallpaper). Popravljamo in delamo nove kuhinje in kopalnice ter tudi druga zidarska in mizarska dela.

Lastnik TONY KRISTAVNIK Pokličite 423-4444 ali 729-1023 (x)

Nova knjiga!

Akademski kipar France Gorše

besedilo dr. Janez Sedej

Izdala Mohorjeva založba v Celovcu,
septembra 1985. 88 strani. 26 fotografij.

Izšla je lepa knjiga o znamenitem slovenskem kiparju Francetu Goršetu. Tekst je napisal dr. Janez Sedej. Ker vsebuje tekst komaj 35 strani in je razdeljen na kratka poglavja, ne gre za kak obsežen življenjepis, prav tako bralec ne bo našel natančne analize Goršetovih umetniških delov oziroma stilu. Knjiga pa seznanja bralca z najpomembnejšimi bralci Gošetovega življenja in dela.

Knjiga ima 26 črno-belih fotografij, ki kažejo umetnika samega sredi dela, njegova hiša, največ pa razna njegova dela. Fotografije so izredno jasne. Barvna je le fotografija na naslovnici strani, ki kaže relief »Poganska daritev« iz leta 1947. Knjiga ima povzetke v angleščini, nemščini, italijanščini, francoščini ter celo v esperantščini, kar se mi zdi odveč. Na zadnjih dveh straneh navaja avtor kronološko seznam najpomembnejših življenjskih podatkov o Goršetu.

Spodaj sledi biografski prikaz Goršeta, ki ga je pripravil dr. Sedej:

Življenje Franceta Goršeta bi moral popisati romanopisec. Življenjska pot, ki je tekla med skromnim kmečkim okoljem, kjer se je rodil, in svetovljanskimi prostranstvi, je bila bogata in plodna, polna presečenj, srečanj, razhajanj, uspehov, krivic, nesporedov, srečanj z dobrimi in slabimi ljudmi, samote, razmišljanj, družbe, predvsem pa je bila polna dela in snovanja. Srečeval se je z ljudmi, o katerih bo pisala zgodovina, drugoval je z znanimi in neznanimi umetniki, z odprtim srcem je prisluhnil preprostim ljudem, strpno je tehtal mnenja različnih ljudi, poskušal se je kot učitelj, kot kritik in kot organizator — vedno pa je ostajal zvest sebi.

Usoda, ki ga je pehala iz kraja v kraj, iz države v državo in z enega kontinenta na drugi, mu je bila na koncu vedno naklonjena. Navsezadnje je izšel iz vsake izkušnje notranje bogatejši in modrejši. Uspeh ga ni omamil, neuspeh ga ni nikoli potrl. Zato tudi nikoli ni izgubil volje do dela.

France Gorše se je rodil 20. septembra 1897 v Zamostecu pri Sodražici v kmečki hišici knjigovezu Martinu in materi Marjeti rojeni Brinšek. Kot sedmi otrok je skusil vse, kar

lahko lepega nudi velika družina in vse tisto, kar nudi beda. V osnovno šolo je hodil v Sodražici. Leta 1912 pa je odšel v Ljubljano na Obrtno šolo, ki je imela tedaj odličen kiparski oddelek. Že leta 1915 je moral obleči vojaško suknjo. Poslali pa so ga na italijansko fronto, kjer se je tako kot milijoni evropskih mladencev in mož spopadel z grozljivimi spoznanji, ki so marsikoga zaznamovala za vse življenje.

Po končani vojni je do leta 1920 obiskoval Obrtno šolo kot hospitant in se pripravljaval na sprejem na akademijo v Zagrebu. Tja je tega leta tudi odšel. Bil je študent znamenitih zagrebških umetnikov Valdeca, Frangeša in Meštrovića.

Ivan Meštrović, takrat že slaven kipar, je odkril Goršetov talent in nagnjenja, zato ga je spodbujal predvsem h kiparjenju v lesu. Pogosto se je zavzel zanj in mu obetal lepo prihodnost. Vendar mu med šolanjem ni šlo vse po sreči, saj je leta 1924 težko zbolel. Kljub temu, da mu je bolezen pustila trajne posledice (poliomyelitis), je že naslednje leto z uspehom končal akademske študije. Kot odličen študent pa je prejel tudi Meštrovićevo nagrado. Odobrili so mu večjo

vsoto denarja za študijsko izpopolnjevanje v Parizu. Vendar nima sreče. Denar, ki bi ga moral dobiti mladi umetnik, se je zaradi nereda v tedanji državni administraciji pretil drugam.

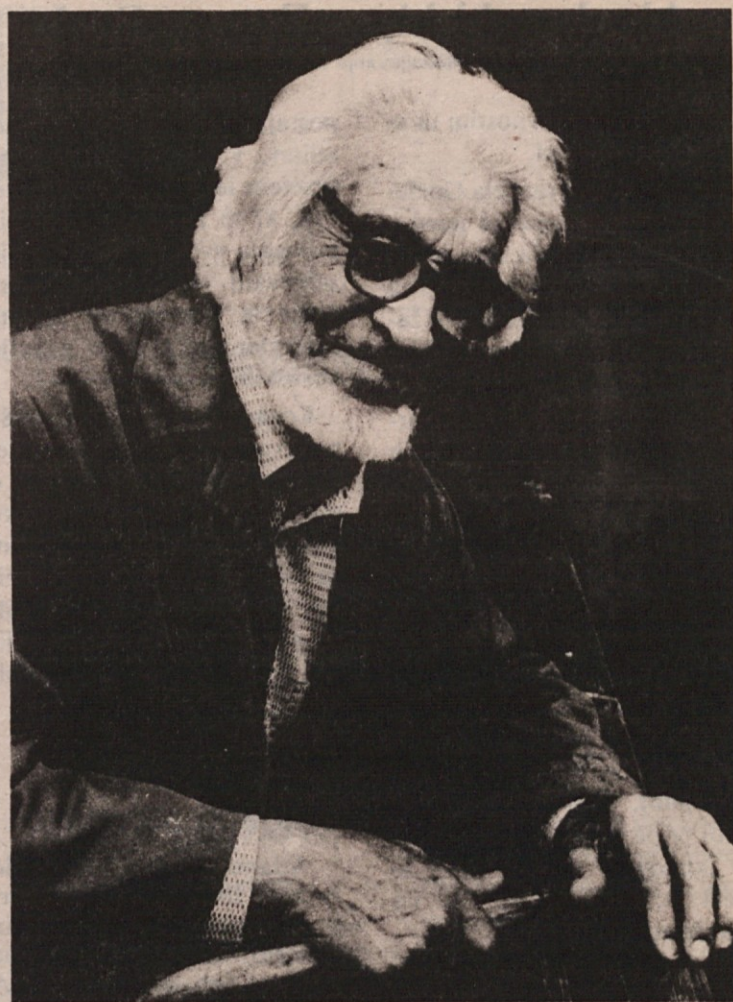
Prvo zatočišče po končanem študiju je poiskal pri bratu župniku v Vremah na Primorskem, ki je bila tedaj pod italijansko okupacijo. Odhod iz Zagreba v Vreme pa je imel tudi globlji pomen — mladi umetnik se je hotel najprej uveljaviti v svetu. Zatočišče pri bratu pa je bilo odlična odskočna deska za odkrivanje italijanske umetnosti in za uveljavitev v tem prostoru.

Leta 1926 se je preselil v Trst. Mesto s svojimi ljudmi pa ga je razočaralo. Zato ga še danes opisuje kot malomeščansko profinarsko srenjo, ki nima pravega posluha za umetnost. K slabemu ozračju v Trstu je prispeval svoje tudi vedno bolj napadalni fašizem. Zato se je umaknil v Gorico, kjer si je uredil atelje. Kljub dokaj neugodnim razmeram je dobil nekaj pomembnih javnih naročil, leta 1930 pa ga celo srečamo med razstavljalci na beneškem bienalu. Ko je leta 1931 odšel v Ljubljano, je bilo mladostno obdobje že za njim. Nastopila je zrelost.

Ta del njegovega življenja, ki ga označujejo tudi študijska potovanja po Italiji, je izzvenel kot predpriprava. Zato je nastopil v Ljubljani kot zrel in uveljavljen ustvarjalec. Poleg znanja, ki si ga je pridobil v šoli, je v novo okolje prinesel tudi široke razglede in poglede na umetnost. Tu se je povezal z dvema odličnima slikarjema — z Antonom Gojmirjem Kosom in Miho Malešom — v skupino »Trojica«. Zavedal se je, da je dosti več možnosti za uspeh v kvalitetni in trdni skupini, hkrati pa so takrat že znana imena podpirala druga drugo.

S to elitno skupino je pripravil do leta 1945, ko je zapustil Ljubljano, vrsto zanimivih razstav. Sicer pa o Goršetovih ambicijah in slovesu govori tudi Ložarjeva monografija o umetniku, ki je izšla leta 1938. (Rajko Ložar: Kipar France Gorše, Bibliofilska založba, Ljubljana /1938, brez navedbe letnice). Zelo hitro si je pridobil krog občudovalcev, dobil pa je tudi mnogo laskavih javnih naročil v Ljubljani (Nebotičnik, kopališče Ilirija), drugod po Sloveniji in tudi v Beogradu, kjer je izdelal dve alegorični figuri za poslopje skupščine (1937). Priznanja kritike spremljajo tudi nagrade in nova naročila.

V plodnih ljubljanskih letih se ni ukvarjal le z umetniškim delom, prevzemal je tudi druge naloge — bil je tajnik Društva slovenskih umetnikov, sodeloval je pri ustanovitvi revije Umetnost, ki se njenega pomena zavedamo v celoti šele danes, končno je odprl celo lastno umetniško šolo, žal tik pred koncem vojne. Še danes pa se s ponosom in ljubeznijo spominja nekdanih učencev, saj so nekateri med njimi (omenimo le odličnega kiparja Draga Tršarja in ilustratorja

Akademski kipar France Gorše

Milana Bizovičarja) dosegli v kasnejšem življenju zavidljive uspehe.

Življenje med obema vojnama v Ljubljani je bilo sicer pestro, vendar je bilo ob vsej živahnosti tudi malce provincialno, zato je Gorše iz notranje nuje odpotoval v Pariz in Italijo, kjer si je nabral moči in pubod. Po drugi strani pa je tudi Goršetova zasluga, da je likovno življenje v zadnjem desetletju pred začetkom II. svetovne vojne v Ljubljani dobilo bolj evropske in svetovljanske poteze. Stvari so vendarle dozorele v tolikšni meri, da se usoda slovenskih impresionistov ni mogla ponoviti.

Trst, Cleveland, Koroška

Leta 1945 je emigriral v Trst. O tem koraku so v domovini napletli marsikaj in mnoge zamere so ostale — čeprav je šlo bolj za čustvene reakcije, lahko rečemo, da na

obeh straneh, in da jih je čas v precejšnji meri izgladil. Navsezadnje so Goršetova dela ostala v galerijah in zbirkah in tudi vsak količjak resen pregled slovenske umetnosti je vedno upošteval tudi njegov delež.

V Trstu se je umetnik zaposlil kot gimnazijski profesor. Vendar ga je tudi drugo bivanje v tem mestu razočaralo. Čeprav je za slovensko zaledje naredil kar precej del, se tržaška publika in Gorše nista mogla ogreti drug za drugega.

Poleg profesure je nekaj časa nastopal kot kritik na radiu, leta 1948 je priredil razstavo v Galeriji San Giusto ob svoji petdesetletnici, vendar mu je manjkalo pravih spodbud. Zato je leta 1951 nehal poučevati, že februarja naslednjega leta pa ga srečamo v Clevelandu, kjer odpre atelje in se za stalno naseli. V Združenih državah se odpove vsem (Dalje na str. 8)

Pogled v Kulturni park pred Goršetovo hišo

Spomenik neznanemu koroškemu kulturniku v središču Kulturnega parka

Akademski kipar France Gorše

(Nadaljevanje s str. 7)

»stranskim« dejavnostim in se posveti umetnosti.

Novi svet je Franceta Gorše ta prevzel, pretresel in navdušil. Spoznal je, da ima kljub petim križem še dovolj moči za nov začetek. Z mladostnim žarom se je posvetil umetniškim in tehnološkim raziskavam.

V Clevelandu je delal portrete, prejel je nekaj cerkvenih naročil, zelo pogosto se udeležuje razstav v Združenih državah, v Kanadi in Argentini. Nastanejo značilni Križevi poti in breztežne svetniške figure. Leta 1960 se loti drznega eksperimenta z žično plastiko, tri leta kasneje odkrije lastno tehniko — tako imenovani orešec (žica, orehovo žaganje in lepilo). Med tem časom se tudi prvič vrne na krajši obisk v domovino (1959), nato še večkrat; dvakrat pa celo na daljše zdravljenje.

Življenje v Clevelandu je sicer teklo v ritmu med delom in angažiranjem ob naročilih za zahtevne naloge, vendar se mu je zdelo, da potrebuje za lastno potrditev okolje z višji in strožji merili. Zato se je leta 1964 preselil v umetniško prestolnico New York. Do odhoda v Evropo (1971) je to njegovo najbolj plodno obdobje. Med najlepše spomine iz tega časa sodi nagrada in naročilo za reliefe v slovenski kape Marijine cerkve v Washingtonu in odličje, ki ga je isto leto (1969) prejel iz papeževih rok na avdienci v Rimu. To pa je tudi čas, ko začne misliti na povratek v Evropo.

Leta 1971 se najprej naseli v Rimu, nato pa na Koroškem odpre galerijo v Kortah. Dobro leto še živi med Ameriko, Rimom in Koroško, dokler se za stalno ne naseli v Kortah. Vendar tudi Korte niso zadnja

postaja na njegovi poti, polni selitev. V svojem petinsedemdesetem letu kupi hišo v Svečah, ki jo počasi obnavlja in prilagaja svojim potrebam in zahtevam — tako nastane atelje in galerija, ki ju leta 1980 dopolni z vrtno galerijo koroških kulturnikov.

Ko smo se pomladi leta 1984 pogovarjali z mojstrom o njegovih načrtih, predvsem pa o njegovih pogledih na tako nomadski in nekonvencionalni način življenja kot ga je preživel, je mimogrede pripomnil, da ga potovanja, pa tudi selitve, še vedno veselijo — še bolj ga veseli delo.

Letališče v Atlanti najbolj prometno

Atlanta — Na Hartsfield Atlanta International Airport je v letu 1985 pristalo in odletelo več letal kot na katerem koli letališču v ZDA in po vsem svetu. Letališče v Atlanti se zato ponaša, da je najbolj prometno letališče po vsem svetu.

Številke, ki so jih objavili prejšnji teden, kažejo, da je na Hartsfield letališču v Atlanti bilo v preteklem letu 755.807 pristankov in odletov, dočim je bilo na O'Hare International Airport v Chicagu 746.376 pristankov in odletov. O'Hare letališče je veljalo doslej za najbolj prometno. Vendar je skozi O'Hare letališče potovalo 49,9 milijonov potnikov, letališče Hartsfield pa je odpravilo samo 42,5 milijonov potnikov. Promet na letališčih pa je ocenjen predvsem po številu letal in letalskih zvez, ki tam pristajajo in odletijo.

Dragi rojaki, potujete v Evropo?

Na pragu domovine, v središču stare Gorice na lepem drevoredu Corso Italija, vas pričakujemo v PALACE HOTELU, najboljšem hotelu v mestu: 75 sob s kopalnico, telefonom, radijskim sprejemnikom, barvno televizijo, mini-barom, klimatizacijo. Najmodernejši komfort po zelo ugodnih cenah: enoposteljna soba \$28.00, dvoposteljna soba \$39.00. Cenjenim gostom so na razpolago hale, konferenčna dvorana, parkirni prostor in hotelska restavracija v začasno ločenem poslovanju. V PALACE HOTELU bo poskrbljeno za vaš čimprijetnejše počutje, dobrodošlico pa vam bo osebno izrekel rojak Vinko LEVSTIK:

DOBRODOŠLI!

PH-PALACE HOTEL, Corso Italiana 63

34 170 Gorizia-Gorica, Italy; Tel.: 0481-82166; Telex 461154 PAL GO I

ONE FAIRLANE DRIVE JOLIET, IL 60434

The Holy Family Society of the USA

PHONE 725-5880 A/C 815

ANNUAL STATEMENT — 1985

of the
HOLY FAMILY SOCIETY — U.S.A.
JOLIET, ILLINOIS

ASSETS

1. BONDS.....	6,347,101.
2. STOCKS.....	475,486.
3. REAL ESTATE.....	519,054.
4. CERTIFICATE LOANS AND LIENS.....	219,173.
5. CASH AND BANK DEPOSITS.....	112,212.
6. OTHER INVESTED ASSETS.....	1,028,968.
7. LIFE INSURANCE PREMIUMS AND ANNUITY CONSIDERATIONS DEFERRED AND UNCOLLECTED.....	202,546.
8. INVESTMENT INCOME DUE AND ACCRUED.....	202,844.
TOTAL.....	9,107,386.

LIABILITIES, SPECIAL RESERVES AND UNASSIGNED FUNDS

1. Aggregate reserve for life certificates and contracts.....	3,594,060.
2. Aggregate reserve for accident & health certificates.....	555,152.
3. Certificate and contract claims:	
3.1 Life.....	60,000.
3.2 Accident & Health.....	425,000.
4. Premiums & annuity considerations received in advance, including accident & health premiums.....	150,880.
5. Commissions to fieldworkers due or accrued:	
Life and annuity.....	2,470.
Accident & Health.....	56,992.
Total.....	59,463.
6. General expenses due or accrued.....	60,000.
7. Taxes, licenses & fees due or accrued.....	9,997.
8. Unearned investment income.....	5,480.
9. Mandatory securities valuation reserve.....	164,693.
TOTAL LIABILITIES.....	5,084,726.
10. Unassigned funds.....	4,022,660.
TOTAL.....	9,107,386.

SUMMARY OF OPERATIONS (ACCRUAL BASIS)

1. Premium and annuity considerations.....	3,694,409.
2. Net investment income.....	823,489.
TOTAL.....	4,517,899.
3. Death benefits.....	280,483.
4. Matured endowments.....	1,000.
5. Disability, accident & health benefits.....	1,182,431.
6. Surrender benefits.....	75,173.
7. Increase in aggregate reserve for life & health certificates and contracts.....	380,369.
8. Commissions on premiums & annuity considerations.....	781,050.
9. General insurance expenses & fraternal payments.....	1,240,477.
10. Insurance taxes, licenses and fees.....	39,193.
11. Increase in loading on and cost of collection in excess of loading on deferred and uncollected premiums.....	50,592.
TOTAL.....	4,030,770.
12. Net gain from operations before refunds to members.....	487,128.
13. Net gain from operations after refunds to members.....	487,128.

UNASSIGNED FUNDS AND SPECIAL RESERVES ACCOUNT:

1. Unassigned funds and special reserves	
December 31 previous year.....	3,533,972.
2. Net gain from operations.....	487,128.
3. Net capital gains.....	35,910.
4. Change in non-admitted and related items.....	2,524.
5. Change in mandatory securities valuation reserve.....	(36,876.)
6. Net change in unassigned funds and special reserve for the year.....	488,687.
7. Unassigned funds and special reserves	
December 31 current year.....	4,022,660.

FAILURE OF THE ITEMS TO ADD TO THE TOTALS SHOWN IS DUE TO THE DROPPING OF AMOUNTS LESS THAN ONE DOLLAR